

בס"ד ♦ שבת קודש פרשת נשא ♦ ה' סיוון תשע"ו ♦

עלון 203

העלון יוצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קידוש השם הי"ד

בכתף ישאו – הרב יובל אולפנט צביה

נשיאת כלי המשכן על ידי בני לוי למשפחותיהם, גרשון, קהת ומררי כשלכל משפחה יש ייעוד מסוים ולכל אחת מהם "פק"ל" שאותו היא צריכה לשאת בכל אחד מהמסעות של עם ישראל, עד הקמת המשכן ביעד הבא. נשיאי השבטים הביאו מתנה למשכן ביום הקמתו- שש עגלות רתומות לשנים עשר פרים, משהו שבהחלט יכול לסייע בשינוע כלי המשכן ממקום למקום. משה חילק את העגלות לבני לוי לפי עבודתם. בני גרשון קיבלו שתי עגלות כי המשקל שאותו הם אמורים לשאת הוא יחסית קל- הם מופקדים על היריעות שמכסות את המשכן, מסך הפתח, המיתרים והקלעים (הבדים שתחמו את חצר המשכן מבחוץ). לעומתם, בני מררי נשאו משקל גדול הרבה יותר- קרשי המשכן, הבריחים, העמודים, אדני הכסף ששימשו כיסודות למשכן- ולכן הם קיבלו ארבע עגלות כסיוע. לעומתם, בני קהת לא קיבלו שום עגלה, והנימוק הוא "כי עבודת הקדש עליהם, בכתף ישאו". (פרק ז' פסוק ט'). וזאת למרות העובדה שיתכן שהמשקל שהם נשאו היה הגדול ביותר כלי המשכן עצמם, שהיו עשויים מזהב ומן הסתם שקלו המון. מה פשר הנימוק הזה? על פניו מדובר בחוסר כבוד כלפי כלי המקדש, אך ייתכן ויש הסבר נוסף. ר' אלימלך מליז'נסק בספרו "נועם אלימלך" לומד מכאן על דמותו הרצויה של מנהיג בישראל, והסימוכין לדבריו נובעים מהביטוי "בכתף ישאו"- מה היא אותה כתף ומה היא מסמלת? ר' אלימלך מביא מדרש מעניין על מלכותו של שאול המלך שלא נמשכה מפני "שלא נמצא בו שום דופי". מוזר, וכי מפני שלא היה שום דופי בשאול נגזר על מלכותו להיפסק ולעבור לידי דוד? ר' אלימלך מסביר את הדבר בעזרת מדרש נוסף, גם הוא תמוה במבט ראשון- "גדולה עבירה לשמה". מה זה עבירה לשמה? וכי משהו ציווה לעבור עבירה כך שאפשר יהיה לעשות את העבירה הזו "לשמה"? מסביר ר' אלימלך שזוהי דרכו של מנהיג. כדי להיות מנהיג אמת צריך לדעת להתחבר אל כל שדרות הציבור ולרומם אותו. מנהיג שמתחבר אך ורק עם סקטור מסוים, נניח עם ה"צדיקים" בלבד- לא יכול להיות המנהיג של כל העם. ומה יעשה מנהיג שהוא בעצמו צדיק גדול אך חלק מנתיניו אינם צדיקים? אומר ר' אלימלך שכאן נכנס המושג "עבירה לשמה". הוא נאלץ קצת לרדת ממדרגתו, קצת לכופף את שיעור קומתו הרוחני ובכך ליצור תקשורת ודיאלוג עם אותו חלק בעם, שבאופן טבעי מנותק וממודר מהציבור עם אנשי הרוח הגדולים. זה לא פשוט, זה מחיר שעלול להיות כבד, אבל זה נקרא "עבירה לשמה" כי בסופו של דבר המגמה היא "ירידה לצורך עליה". הבעיה עם שאול המלך היתה שהוא לא הצליח לעשות את זה, "לא נמצא בו שום דופי". כשהיתה לו הזדמנות לעשות "עבירה לשמה" הוא כשל. ההזדמנות הזו היתה במלחמתו בעמלק, כשהוא קיבל ציווי מפורש מהנביא לא להותיר מעמלק כלום, מאדם עד בהמה, ושאול לא הבין מדוע להרוג את הבהמות, במה הן חטאו? לכן הוא השאיר אותן בחיים. מה אכפת לך, שאול? ונניח שאתה צודק וזו עבירה להרוג בעלי חיים חפים מפשע, אז מה? הרי אתה מנהיג, ומנהיג אמור לדעת גם לעשות "עבירה לשמה", גם אם היא בניגוד לדעתו? אבל מכיון שלא נמצא בו שום דופי- הוא לא היה מסוגל לבצע דבר כזה, וממילא גם מעשים אחרים של ירידה ממדרגתו כדי להתחבר אל העם כולו אינם רלוונטיים בשבילו. מנהיג שנשאיר באיזה "מגדל שף" גבוה, רוחני ומנותק מהעם- לא יכול להיות מנהיג. ועל זה אמר הפסוק ששאול המלך היה "משכמו ומעלה גבוה מכל העם". הכתפיים, השכמות, רומזים אל מידת החסד. שאול היה משכמו ומעלה גבוה מכל העם. לא היה מסוגל לרדת אפילו קצת ממדרגתו אל העם. סגנון ההנהגה שלו דרש, למעשה, שהעם יתעלה אליו, שכולם יהיו צדיקים ורק כך יתחבר איתם, אבל זה לא ריאלי, כי בעם יש אנשים שלא מסוגלים לזה (הרב צבי יהודה היה אומר שהמילה ציבור היא ראשי תיבות של "צדיקים, בינונים ורשעים") וממילא הנהגתו של שאול כמלך של כל העם חייבת להיפסק. ובפרשתנו- בני קהת לא קיבלו עגלות לעזרה, "כי עבודת הקודש עליהם, בכתף ישאו". זו עבודת קודש לשאת בכתף, לדעת כיצד להשתמש בכתף, במידת החסד, בצורה נכונה. הם לא יכולים לשבת באיזו עגלה מוגבהת מהעם ולעשות משם את עבודתם, מנותקים מהציבור. הם חייבים ללכת בדיוק איפה ששאר העם הולך, לדרך על אותו שביל, להתמודד עם אותם מכשולים ורק כך להשפיע טוב וחסד על העם. מי שנוסע באיזו לימוזינה ממוזגת ונכנס ללשכתו המהודרת דרך מסדרונות מרופדים, כשאין לו שמץ של מושג מה קורה בחוץ ואיפה ציבור המונהגים שלו מתבוסס- לא יכול להנהיג. כדי להנהיג באמת יש לדעת "לשאת בכתף" את המשאות הכי כבדים ולא להתנתק, פיזית או מנטלית מהעם. והלוואי שנזכה לכזו הנהגה.

למשפחת כיתה יב/3 שלוחה ברכת שבת שלום
יו"ל ע"י כיתה יב/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות

דמותו הרוחנית של צה"ל

הרבנות הצבאית הנה גוף חי, המשתתף באופן פעיל בעיצוב דמותו הרוחנית של צה"ל. לשם כך נעשית פעילות חינוכית מגוונת של הרבנים הצבאיים: שיחות הסברה לגופים וליחידים, הוצאת חומר הסברה בכתב על פרשת השבוע, על חגים ומועדים ונושאים מגוונים אחרים. כמו כן נערכות שיחות אישיות עם חיילים - היזמות ע"י הרבנים הצבאיים, או על ידי החיילים עצמם. בדרך זו מסייעת הרבנות הצבאית לחייל הבודד, ומגישה לו סעד רוחני, בצד העבודה הנעשית כדי לתת לחייל סעד חומרי. תכלית פעולת הרבנות הצבאית היא לעצב את צה"ל כצבא יהודי, המתאים את חוקיו להלכה היהודית, ושואב את עצמתו מהמורשת היהודית.

שר"ת צבא ומלחמה – הרב אליעזר מלמד

שאלה:

כידוע השירות ביחידות הקרביות קשה, ולחייל דתי עלולים להיות גם קשיים חברתיים. האם מפני כך רשאי המשרת בצבא לנטות לקולא בענייני הלכה?

תשובה:

להפך, דווקא בצבא יש להיזהר שלא לנטות לקולא. וכפי שציוותה התורה (דברים כג, י): "כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע".

כלומר דווקא בצבא צריכים להיזהר יותר. כשהאדם יוצא מסביבתו הטבעית, הסייגים הרגילים שהציב לעצמו נעלמים ויש יותר חשש שייכשל, ולכן דווקא בצבא יש צורך להציב סייגים גדולים יותר. כמובן שבעת שהחייל עוסק בפעילות בטחונית, כל מה שקשור לפיקוח נפש וניצחון על האויב דוחה שבת ושאר מצוות. אבל בשאר הזמנים, וכמובן בעת שעוסקים באימונים, ראוי להקפיד ולדבוק ביתר שאת בשמירת התורה והמצוות.

מספרים על הרא"ה

"הרב הוא כליל השלמות: שלמות בגאונות שלמות בצדקות, שלמות במחשבה ושלמות בהנהגה!" וכן שהוא איננו שיטה מסוימת בקבלה אלא כולל את כל השיטות "ועליו ניתן לומר 'כל רז לא אניס ליה!' (הרב שלמה אלישיב)

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד